

Nemzeti Társalkodó

Szombaton, $\frac{30}{1}$ = Januarius' 30-dikán

1830

A' Cultura' Előmozdítását gátló rossz gazdaság' foljtatása's végezete.

Nem kívánom én mindazáltal, hogy semmi külföldit be ne lehessen hozni tserébe a' hazaiakért; de, legyen legalább principiuma az országnak, "semmiért a' mit el lehet kerülni, ki nem adni a' pénzt, és minden módon szaporítani az ollyan articulusokat, mellyek azt behozzák," e' légyen tónus dámaínk között, — azt szöjják-meg, a' ki másoknál több pénzt adki az országból, és pénzt-kivívő öltözetekkel akar tündökölni, nem pedig a' ki egyszerün jelenvén-meg, kitsiny jóízü ebédjét eleven vidámsággal fűszerezi. Eddig-elé az az asszony tartotta magát bódognak, és az adta a' tónust, a' kinek köntössei, kopfputtzai'sat. ollyanok voltak, a' millyen legfelljebb három-négy az országban: ezután, légyen az a' vezető, az az ügyesebb, a' kinek öltözete tsínossággal, nem pedig költségénél-fogva legyen ritka, és azon asszony-ságot, a' ki ollyan erős lélekkel fog bírni, hogy legelőbb jelenik-meg hazai mivekben a' társaságokban, a' helyett hogy persziffálják, inkább mint egy Héróst, betsülettel jutalmazák, de némely tónust adó férfiaknak mindegy, akar okosság, akar ügyesség, akar szent légyen

valamely tárgy, tsak hogy a' szép-nem' megpirítása által magoknak tsekély örö-möket szerezhessenek, és inkább meguntattják bosszantások által az ollyant, a' ki valami jót kezd, hogy-sem érdemét megesmerjék. Nem azt mondom én, a' világért-is, hogy durva úgy-nevezett házi-szöttesben öltözködjék egy szép termé-tü asszony, — én, a' mi szépen áll, és tsínos, annak nagyon kedvellője vagyok, tsak a' luxusnak nem. A' mely leány mindég tsínoson öltözik, egyszer mint más-szor jól választja ékesítését, magát eröltetés és mesterség nélkül kedveltetni tudja, abból bizonyoson kedves, és szin-te mondhatni, jó feleség leszen. Elhal-gatom azokat, hogy mik állanak jobban a' szép nemnek, és hogy az igazi szép asszony midön legegyszerűbb negliésben van, akkor legkellemetesebb; mert azt ők igen-is jól tudják, én tsak azt jegy-zem-meg, hogy ők nem tsak szépek, ha-nem kitettzők-is akarnak lenni; de ezt is elérhetni kevés idő-múlva hazai pro-ductumokkal p. o. a' közrenden éppen úgy megvayon a' vetekedés, hogy melyik-nek légyen szebb szövetü és varrásu gu-nya nemüje, melyik ékesitheti-fel job-

ban házát, úgy-annyira, hogy egész luxust úznek a magok rendezken, többnyire saját készítményekkel. Tsak három-négy ügyesebb, előkelőbb, és a világban kedvességet nyert asszonyaink kezdjék-meg a jó példát, tsak elein kell erő, és magamegtágadása: hogy kevesebbé-széppel-is meglegedjenek, és ne nézzék, hogy a hazai nem olyan szép éppen annyiba-kerül, mint a külföldi; mert ha a pénz a hazában marad hamarabb vissza jönni sebünkbe, a midőn pénzé tehető terményeinket lessz mivel megvenni.

Rossz a fináncziánk azért-is, mivel a tehetősebbek közüllünk mind városon, úgyszólván egymás nyakán lakva, a költségbe egymást úzve, nemtsak meg nem kíméljük jövedelmünket, hanem gazdagságunk gyarapítására és jövedelmünk szaporítására sem fordíthatunk elégszorgalmat — ezen mostani módja a városi életnek, és vendégeskedéseknek, annyival-helytelenebb, hogy nem tsak erszényünknek káros, hanem az idő töltésnek-is nem eléggé megfelelő. A régiek egybegyűlve egynehány egymást szertető háznép valamely faluba, vígan töltötték idejüket, s ha asztal után egy-két rossz hegedős megpendítette húrjait, ifjú vén, minden víg tántzba indult, s költséges crédentz nélkül éppen olyan vígan múltattak, mint a városi Crémonádés, Lemonádés tzifra bálokban. Most is éppen úgy lehetne falukon kissébb, egyszerűbb, jó ízű, nem feszes társalkodásokra egybegyűlni: ezekben ritkábban látván a vendégek egymást, és nemlétén a társalkodással jól-lakva, eleve-nebb volna az időtöltés, nem lenne anynyi ember-szóllás, szívesebbek, kímélőbbek lennének egymás eránt, a gazda vendégéhez, a vendég gazdájához nem udvaris, hanem barátságos nyílt szívű lenne. De a városi társaságoknak-is lehetne mind a költségre, mind az idő-

töltésre — nézve jobb fordítást adni. A mostani városi vendégségeket egyes előkelőbb Urak adják, kimerítik erszényeket: még is mind a vendég, mind a gazda senirozza magát, és a fizetés, sok költsége fáradságáért a gazdának, igen soktól megszóllás; e helyett kaszinókat kellenék szokásba hozni, a hol külön szobák legyenek, a kártyázóknak, tántzolóknak, Újjság olvasóknak, pipázóknak, disputálóknak, Billiárdosoknak, más játékosoknak nyugvóknak, sat.

Végre, káros a fináncziánknek még más életünk módja is. Illyen a költséges tseléd tartás, most az idevalóknak ügyetlenségét vetvén okúl, idegen nemzetbőlvaló drága tselédek tartanak. Az igaz, hogy a mostani hazai tselédek nem igen jók és még is drágák; régen, nem fizettek nekik anynyit, még is hűségesebbek voltak; miért? mert akkor felvettek árva gyermekeket, azokat Isten félelmében a háznak tsak-nem gyermekének-nézve nevelték, ügyesítették. Nézzünk-meg egy egy vén Cammerdinért, és hasonlítsuk a mostani ügyetlenebb, drágább, és rosszabb tselédekhez. Ez, nagy részént, az Uraságtól vagyon; vesznekbe igaz most is pásíkat, és leánykákat; de tsak testi formálódásokra ügyeltetvén, lelkeket miveletlen hagyják, hamar elkorhelednek, erköltstelenednek, ha pénzek nints a tzifrára, lopnak uroktól, s végre, vagy eltsapatnak, vagy elszöknek, de, ne tőrjenek a gazdák tselédjeikben legelébb is semmi korheljséget, fordítsanak figyelmet ügyesítésekre lélek mivelésére, bajjaikban, gondjaikban tselédjeiknek legyenek résztvévő segítséggel, és bizonyoson több jó tseléd lessz. — Illyen káros fináncziánkra-nézve, még a sok külföldről hozott házi mobilia megszerzése is. Minek azokat külföldről hozni? Vagnak a hazában a legszebb asztalos munkáraláló fáink, vagnak jó mesterem-

hereink : régen ezek kevésbe kerültek , mert megszerezgetve előre a' fanémüt , a' házi asztalos megkészítette , ez által legalább kenyeret szerettek egy szegénynek . Most erre , nintsen módjok a' gazdáknak , mert nem tudnak jól költeni . — Illyen káros a' drága idegen kerészekkelvaló nagykert-tartás : — illyen az , hogy az építést , egygyetmás a' háztája' gyarapítására , ékesítésére szolgáló gazdai munkáknak kivitelét a' gazda sokszor tsaló , vagy dologhoz nem értő pallérokra , és felügyelőkre bizza : e' helylyett , jobb volna , ha a' férfiak több az életben szükséges tudományokat tanulnának , és az illyen hivatalokat a' magok házoknál ne bíznák idegenekre , az asszonyok-is az őket illetőkre-nézve gondosok , othon ülők , és felügyelők lennének . — (Video meliora , proboque , — deteriora sequor) .

GAZDASÁG , OKOS MAGA VISELET' és ERKÖLTS' RÉGULÁI

I. Gazdasági R é g u l á k .

1) Többet soha-se költs , mint a' mennyi a' jövedelmed ; a' ki adósságba veri magát , megszokja adós lenni , 's szerentsétlen lesz . Az adósság , olyan mint a' hegyről lejövő hótsumó (hóguja) , fenn még kitsiny , — míg alá jő , toronnyá válik .

2) Törekedj tisztességes úton jövedelmet , mentől-nagyobbra nevelni , hogy Hazádnak , 's Királyodnak használhass .

3) Vagynak az embernek valóságos , és képzelt szükségei , a' ki az utólsót az első elébe teszi , az , soha jó gazda nem lesz .

4) Ha tsak teheted , inkább adj jó portékaért több-pénzt , mint a' rosszért keveset : mert a' jónak nő az ára , a' rossz pedig mindég veszi azt .

5) Ha szegény vagy , ne vendégelj senkit , noha jó szívvel köteles vagy mindent látni tehetségedhez képpest .

6) Előbb hintót venni , mint lovakat rossz gazdaság , mert a' pénzt jól használva , lehetett volna belőlle lovakat 's hintót is venni : ilyen a' költsön-pénzelvaló rossz jószág-vásárlás is .

7) Jó tselédnek két , 's három-annyit fizetni , mint a' rosznak , gazdaság , ha jövendőben is tselédet akarsz kapni : mert a' rosz pusztít , 's még is fizet nek , a' jó épít , 's ha fizet megérdemli .

8) A' Kotzka-játékokat kerülj ; mert azokkal 999 lessz szerentsétlenné , 's az ezeredik szerentséssé . Sőt az is újabb reménység alatt azt is elveszti , a' mit kapott .

9) Ha szegény vagy , légy szem 's fül , 's tanuld-ki mimódon lehess jó gazda : — egyiket a' kereskedés , a' másikat mesterség tette gazdává .

10) Mai dolgodat soha hólnapra ne halaszd .

11) Olyan gazdasághoz , a' hol tsaknem bizonyos a' bukás , ne fogj .

12) Azért hogy láttassál , senkinek semmit se adj ; hanem a' kinn segíthet , jó szívből tehetségedig segélj ; de vigyázz , ne-hogy ambitiodnak áldozattja légy 's magadat is segítségre méltóvá tegyed .

II. Okosmagaviselet' R é g u l á i .

1) Tsak ahhoz szollj a' mit értesz , ha magad' kinevettetni nem akarod .

2) Másoknak add-meg előbb az illendő tiszteletet , ha magad' betsültetni kívánsz .

3) A' mások' vélekedéseit ki ne tsúfold , hanem ha ők is akarják a' tiédet tudni ; mond-meg , erősségeiddel , de indúlat nélkül , mert az indúlatos beszédbeli versengés , a' dolgot tisztába nem hozza , 's azomban , gyűlölséget szerez . —

4) A' kit betsúlsz vagy szeretsz né rakj

reá nagyobb ditséretet mint a' mennyit érdemel; mert kárt okozsz néki, midőn más külföldben betsülte volna a' maga' érdeme szerént: így pedig nem találván benne a' mit várt, megveti.

5) Soha-se ditselkedj, ha magad' kinevettetni nem akarsz; soha magadat ne ditsérd, ha a' mesebeli kakukhoz hasonlítani nem akarsz.

6) Titkot, se mástól el ne fogadj, se te másra ne bízz — mert a' vége az ebfélének veszekedés, 's gyűlölség.

7) Ember-szóllással, 's egy átaljában, mások dolgaival társaságba ne bibeledj, mert gyűlölséges is, de jussod sints reá (hozza).

8) Pénzt, írás nélkül költsön soha senkinek-se adj, de a' sem betsületes ember, a' ki a' nélkül kívánja, mert az ember halandó, 's ha ma él, holnap lehet a' halál' fia.

9) Tégy annyi jót ember-társaiddal, a' mennyit tehetz; de haládatosságot ne várj: mert úgy tsak bosszúságot találsz, midőn éppen azokat fogod ellenségeidnek tapasztalni, kikkel jól tettél.

10) Minden embert betsülj-meg; de szívedet tsak ritka 's tapasztalt barátod előtt nyisd-fel, külföldben drágán fogsz lakolni könnyen-hívóségedért.

11) Az embereket se Ördögöknek, se Angyaloknak ne nézd; mert a' világ sem pokol, sem mennyország; hanem most egyik, majd másik.

12) Minden környül-állásokat fordítsd magad' hasznodra; szinte nints oly' rossz, a' melyből jó ne jönne-ki: azzal pedig híjjába ne epezsd magadat, hogy a' világ millyen rossz, mert úgy reád-nézve, valósággal rossz lessz, midőn a' bú miatt fekete vérüvé (hypocondriacussá) lettél.

III. Erköltsi R é g u l á k.

1) A' mint okosságod parantsolja, lelki-esméreted sugalja, mindég úgy tseledjél.

2) A' mint szíved érez, szád úgy beszéljen.

3) A' mint kívánod, hogy mások tselekedjenek veled, te is úgy tselekedj másokkal.

4) Senki jussa' körét, akarmely kitsiny légyen-is, meg ne tapodd; ha a' tiédet is méltán megtapodtatni nem akarsz.

5) Törekedj böldeg lenni, 's másokat-is böldegítani: mert, a' tésziz az embert emberré.

6) Szeressed hazádat, 's kívánj érette élni.

7) Senkinek ne hizelkedj, porba ne tsússz; ha magad megalatsonítani nem akarsz.

8) Midőn kötelességeid össze ütköznek; azt teljesítsd, a' melyik elsőbb, ezt pedig, ha van idő reá, megmondja az okosság; ha nints, megsúgja az erkölts érzés, mely az okosság' és a' szívnek égy-szerre szólló szava.

9) Rosszat nem szabad azért tselekedni, hogy jó jöjjön-ki belölle.

10) Minden időnek meg vagynak az ő' gyönyörúségei; senki azokat a' jövendő' rovására-ki ne vegye, hogy majd a' múltat siratni kéntelen légyen: mert ez által nem tsak az okosság, hanem az erköltsiség ellen-is hibázni fog, sok erköltsi tselekedetekre alkalmatlanná tétvén az által.

11) Az embernek a' halál soha sem lehet tzelja, de ha kötesességét teljesítve hal-meg, betsüllést érdemel.

12) Mást megölni nem szabad. Maga a' Státus is tsak akkor ölethet, ha magat a' nélkül bátorságba nem tudja helyezettetni: de a' nem azt teszi, hogy a' fogságban hízlaltassanak a' gonosztévők; hanem tsak azt, hogy senkinek személyesége az okosság' szava szerént össze nem rontathatik: a' pedig akkor sem rontott össze, mikor meöletett.

Külső országi szép példája a köz-jóért való buzgóságnak

Németországon Baviariában, két jó barát — az el nem romlott ifjúság' tüzevel, és a' jó léleknek maga magát vissza súgárló rószaszín képével az emberi böl dogságról — ki léptek a' világba, abban az időben, mikor az 1816 és 17-dik szerentsétlen esztendő, mint egy véres üt közet a' tsata-mezején, úgy terítették egész országokat bé éhel-hóltakkal. — Meghatotta szíveket az ember-barátoknak ezen látás, a' két lelkes ifjú fogadást tett egymásnak, hogy minden töllök kitelhető egész igyekezettel megtesznek a' nép' in sége felsegállítására, nem nézve tehetség' kitsinységét, — eggyik egy utat, másik mást válasszon magának. — Az eggyik egy kis munkában módokat mutatott a' gabona-termés' fogyatkozásai' ki potlására, olyan terményeket esmértetvén-meg, mellyek hathatós tápláló erővel bírnak, és a' rossz idő eránt nem olyan érzékenyek; — de az nem sokáig élhete a' köz-jóért, — a' halál elragadá munkás páljája' kezdetén; — áldás hamvaira, és örök böl dogság a' más világon az áldott léleknek! — — A' másik, hogy az eltsüggedt népnek újj lelkét, foglalatoságot és tanulmányt adjon, írta ezentzímű munkáját: Strüf Simon, az értelmes Paraszt; — ez a' Strüf Simon tsupa képzelet szüleménnye volt; nem volt még akkor a' valóságban sohunt olyan színű gazdaság, a' millyen ebben taníttatott, sőt, akammerre vetette a' Szerző szeméit, mindenütt tzel ellenvaló gazdaságra talált. A' szerző tehát az ő értelmes Parasztját nem a' valósághoz, nem tapasztalásaihoz szabta, hanem egy képet festette-le bénne annak, — millyenek kellenék az ő által-látása, és óhajtása szerént lenni minden parasztnak, minden földmivelőnek; azzal a' lelkese-

déssel, és szép kinézéssel (elölátással) írta tehát munkáját, hogy ez majd újj életet ad a' föld' népének, jobban miveli földjeit, jövedelmesebb, és gyönyörűségesebb gazdaságot hoz-be közikbe, és mind a' köz-nép' élete' módjának, mind az egész föld' színének szebb fényt ad. — 'S hát, megtsalta-é hite, reménysége? — nem, egész Németország örömmel kapta-fel útasításait, és kívánságait: a' Magyarok, a' Csehek, és más nemzetek magok nyelvekre fordították könyvét: idegen igazgatások igyekeztek azt alattvalóiknak hasznokra fordítani: és sok száz folyó-írásokban köszönték minden-felőlről a' nagy lelkü szerzőnek útasításait azok, kik az ő útmutatásaihoz híven, szorgalmatosan ragaszkodva, meggazdagodtak, és megelégedett böl dogs állapotr jutottak! — De e' nem volt elég: — ez az igaz ember-barát el gondolván minden környülállásait egy birtokosnak, és látván, hogy nem tsak a' gazdagság az, a mi az embert böl doggá teszi, 's hogy, nem tsak kenyérrel él az ember: újra feltámódott benne első ifjúsága' szép vágygya, egy földi paraditsomnak képe, mellynek valóságára tsak az akarat, tsak a' nemesebb érzésű emberek' akarattja kívántatnék! egy Eggyesületre hívta-meg a' jobb részt, mely eggyesület mind szaporodott, és naponként számosodik; ezen eggyesületnek köz-pontjának kellett lenni: és hogy ezt felállíthassa, önként oda ajánlá minden vagyonát, sőt a' mi több, legdrágább kintsét, az egészségét, és élete' nyugalját-is jó szívvel feláldozá ezen szép tzelnek; {— a' mit tsinált, egészen akarta tsinálni! — mint önként választott feje eggyesületének, ára törekedett, hogy az eggyesület' közép-pontja, Frauendorf nevű helység, ne tsak mustrája lehessen a' földi paraditsom' szép képzetének, hanem eggyzersmind módot-is adjon minden tagnak, ezen tzehez kö-

zélíteni, és az útmutatás mellett, eszközök-is szolgáltatasson-kézre a' tzel' kivitelére (végre-hajtására). Így született, így nevededett-kia' *Fra u e n d o r f i* kertmivelő *E g g y e s ű l e t*, és annak közép-pontja, mely ma hathatósan dolgozik. Az egész világon minden hasznos növények' nemesítésén, terjedésén, az élet' módja könnyítésén, szépítésén, nem tsak egyes tehetős személyekre, hanem az egész világra, és a' legutolsó földmivelő-re kiterjedőleg; ez esmérteti ma meg, és adja kézre a' világ' egyik része' hasznos növényeit, a' másoknak, ad útmutatást a' legfőbb fekvő országnak-is a' hasznos, és gyönyörűséges szorgalomra! — sok hasznát-vette már ennek, hét esztendő-olta, miolta felállott, nevezetesen a' szomszéd. Magyarország-is! —

E' tsak egy példa a' külföldről. — Vajha nektek-is Hazámiai ez a' közlelkőség, közbuzgóság szállaná-meg szíveteket! — a' társasági életnek lelke: önként, jószívvel adni kitsit, jöendő nagy haszonért; — majd minden nagynak, országos jónak kitsiny a' kezdete; tsak a' szorgalom, és a' tsendes, állhatatos munkásság az, a' mi előbb-hátrább, bizonyoson tzelra vezet! —

E. Sz. Gy.

Orsó gu'saly motólla — így
mind elvész pokolba.

M o n g o l f i e r Lyonban a' múlt esztendőben oly' móddal, a' millyennel tsinálják a' papirost, tsinál és készít fain gyóltst, vásznat, asztal-némüt, — köntösnekvaló matériákat, sőt még túl-t és seljemma vetekedő papiros-végeket is — nevezi ezeket *p a p i e r l i n g e*-nek.

Az ő fábrikájából igéri, hogy — egy asztal-keszkenőnek ára egy krajtzár; a' legszebb hímzésü (stickolásu) túl-nek darabja melynek, széle-hossza 1.1/2 róf,

— 4—5 krajtzár; egy tekerts seljem-papiros, melyben van 9 róf, és egy köntösre elég, — jönn 1 frankba vagy 23 krajtzárba.

Ha megszennyeseedik, az ő' mive vissza veszi fél-árában. Igéri, hogy papiros-vásznából jó nyári és báli köntösöket lehet tsinálni, vagy-is inkább, a' *L i v e r p o o l i* Szabóval már tsirizeltetni.

Ánglus könyvnyomtató-sajtó.

Ángliában már, majd-minden machinákat gőz hajt, az emberi erőnek megkímélésére. A' gőz tézen a' nyomtató sajtó körül is, mi előttünk megfoghatatlan tsudákat. A' *T i m e s* nevezetü újságot, már 34 esztendő - oltá gőz machinával nyomtattják, egy német *K ö n i g* találmánya szerént. Elsőbb e' nyomott 1 óra alatt 1,100 árkust; de tavaj 1828-ban, 14 februar., egy olyan jobbítás tétetett a' machinán, hogy már most egy óra alatt 4,000, mondom, négy ezer árkus nyomatik vele. A' jobbító *A p p l e g a t e* Úr. — 'S nota-bene, ezekre a' gőz machinákra tsak víz és szén kívántatik, nem pálinka és bor, 's még is ugyan jól mennek!

A' bőrkészítő Tímárokknak.

Bőrkészítésre a' tserfa-kéregnél sokkal jobb az *Á f o n y a* azt jegyzette-meg egy *R a p é d i u s J á n o s* nevezetü a' múlt esztendőben. — Ugyan-is, ebből az *Á f o n y á b ó l* (*V a c c i n i u m M y r t i l l u s*, németül *H e i d e l b e e r*) tsak fél-annyit véss-is mint a' tserfa-kéregből, nem tsak fainabb, hanem tovább-tartó is lessz a' bőr. Az ilyen bőrből készült lábbeli 2 hónappal tovább tart mint más, — és a' nyakbőrt is oly' fáinná lehet vele tenni, mint a' bőr' legjobb részét. A' mi erdőinken elég *Á f o n y a b o k o r* van — miért ne próbálnák-meg Tímárjaink? *H e r r v. T.* —

Felszólítás a' Szép-nem-hez

Hazám kedves, jó és lelkes Asszonyai! megengedjétek, hogy ha kedvetek ellenére, Titeket, tsendes körötökből, a' Világ' piattzára hívogatlak; de a' Nemzeti Társalkodónak nagy szüksége vagyon reátok! —

Ugyan-is, a' legszebb társaságok, minden kedvesség nélkülvalók, ha a' Ti' kellemetességetek nem fűszerezi a' férfiak' társalkodásait. Ottan, a' hol tsak-férfiak vannak együtt, mint p. o. Kollégiumokban, Cancelláriákon, 'sat., van ugyan jó kedv, de élesebb az.

Ennek a' nemzeti társaságnak, nem egy pedant tanító társaságnak, hanem a' hasznos mellett, idő-töltő, pallérozó és finomítónak is kell lennie. Nállatok nélkül pedig, kedves Asszonyaim, nem melegítő, tsak égető, lenne az ő tüze.

A' Ti' eszetek elnézése, a' társaságokban élni tudó, nyájas, tréfás, néha bosszantó, tsendesen feddő, kímélő, hibákat kimentő és elfedező, lelketek, — vagy tsinosan megszóló, és furtsáلكodó természetetek, okvetetlen szükséges ide.

Lépjén-fel'hát mindenki közülletek, bátran, 's a' helytelen szemérmet félre-téve; mert a' jobb és okosabb rész bizonyosan mellettetek léssen; a' tsúfolódók és szörszálhasogatók ellen pedig, léznek Véd-Vitézeitek (Ritterek).

Azt se képzeljétek, hogy ti nem tudnátok semmit segélleni, azt, semmivel előmozdítani; ezt, nem tsak pénznel hanem pártfogással, és munkákkal is lehet; erre se gondoljátok magatokat elégteleneknek. Minden dolog, eleintén kitsi, nem sokat ígérő, mint a' kis patak, a' mely nőttön-nő, és utóljára, szép, nagy foljó-vízzé válik; a' legtsekélyebb gondolat, lehet szülője okosabbnak, tsak Verzészó (Schlagwort) kell a' tudós vagy résen-álló fülnek, hasznát-veszi annak;

tudtok Ti is magában tsekélységet, mely jobban kidolgozva, idővel gazdagon teremhet a' köz-jó' elő-mozdítására. Megrostálgathattjátok, avagy dítsérhetitek a' Munkákat. Mindjárt több kedvet kap, sok író, ha tudja, hogy szép szemecitek olvassák, és lelketek részt vészen Munkáiba. Régen a' tournirokon a' bajvívó egész lélekkel, bátorsággal vijt (vitt, vivott), mert tudta, hogy lánykája érdemeit megkoszorúzza: hogy pedig, mit nem tehet az erőss-lelkü asszony; az, régtől-fogva tudva van, nints miért emlegessem. Johanna d'Arc egy paraszt lány, trónussára segítette, a' frantzia Királyt. —

Akarjátok tehát és vegyetek részt a' köz-jóban! — nints miért tudni a' szép érzéseket nem-értőnek, ki munkáját olvassa; az ollyannak lelke pedig örvendetes meglepéssel esmér reá, a' ki az asszonyok' érdemcit, és eszek-járását érti.

Írjátok bátran! ne féljétek a' rostálástól, szapullástól, a' Ti' hirtelen fel-találó eszetek, meg tud felelni, minden helytelen vádnak; ha pedig valami helylyessel vádolnának, abból is tudnátok hasznos tanúságot venni; írjátok akarmit, gazdasszonyi észre-vételt, akar más egyéb tárgyakról, fordítsatok ügyes könyvekből; vagy írjátok elmés meséket, dialogusokat, satyrákat, akar leveleket, (az asszonyok a' levél-írásban úgy is nagyon erősek). Sok asszonyt kedveltettem-meg erősebben, leveleiből, különösen jó-ízű, kedveltető stylussal írnak a' nem-mesterkélő eszes asszonyok.

Angliában, a' hol az asszonyok, ugyan betsüllik, és teljesítik az asszonyi szép és szent kötelességeket, 's a' tsendes házi élet' boldogságát jól esmérik; ott, a' köz-jó eránt még is részt-vevők, és a' tudományos dolgokban is, nem állanak hátra.

Gyertek 'hát! jelenjétek-meg ezen

társaságban, Hazám kedves Asszonyai! mindenre a' mi előttetek—csak szent, kérek benneteket; még a' Bibliában is megvan írva, hogy a' gyertyát nem kell a' véka alá rejteni—hogy ha írásom nem buzdított eléggé, úgy se tudok többet szólni, a' kinek értelmet adott a' Teremtő és érző lelket a' köz-jó eránt, értsen-meg! A' jó Isten pedig, szenteljen-meg Szent Lelkével, egyenegyen benneteket, ezen szép tzelra; 's írásomnak adjon buzdító erőt. !!! — —

Kertészség

Az olyan óltó-ágakra-nézve, melyek a' fárólvaló levágatás után hosszason hevervén, megszáradtak, olvastam az Allgemeine Garten Zeitungban, hogy: — Ássa az ember az ilyeneket a' földbe, takarja-bé feljül is-vélle, és tartsa a' föld' természetü nedvességében addig, lefektetve, míg eleven friss szint váltanak, és úgy megtelnek mint mikor a' fáról levágták. Ekkor kivéve, el lehet óltani.—Próbáltam ezt egy kis bokrotskával mely kiásva, földnélkül, pusztán állott a' levegőn, valami 4--5 nap', 's a' miatt csaknem egészen elváltak Ágai, gyökerei száradva: mintegy 60 órát a' szerént lefektetve, a' föld alatt tartván az egész bokrot, szint-úgy megfrissült, mintha akkor ásták volna ki; elültettem, 's szerentsésen megfogant.—Próbálatok-meg mindeneket, 'sat.

Kertész Lidi.

I n t é s — fizikai, corporalis vagy physiognomiai — nem moralis értelembe: —

M. K. és Om é g a Úrnak tisztelettel int a' Redactio, — ne sajnálja megírni hova kelljen vissza küldeni azon betses

két vagy 3 tzikkelj Munkátskát, a' melyeket az elhányt-vetett calligraphiája miatt, nem hogy a' Betűszedő, de még, a' sem olvashat könnyen, a' ki számtalanféle íráshoz szokott. Újjra leírni,—a' Redactionnak, nintsen ideje; azomban, már is szerette volna azokat kiadni, ha—olvashatók volnának. Szép vagy tiszta írást nem kívánunk; hanem csak olvashatót. —

A' Nemz. Társalkodó' fizető-Olvasóinak Név-La i s t r o m a' folytatása.

Ns.Marosszéki T.Derék Szék M.Vásárhely
Ns.Udv.h.széki T. dtto dtto Sz.Udvarhely
Amplissimus Magistratus — — Segesvár
Az Unitarium Kollegium Sz. Keresztúr.
A' Betsületes Tsizmad. Tzéh M.Vásárhely
T. Lörintz Miklós Pleb. Úr — Bardos
T. Király Mihály Ref. Pap Úr Egerbegy
T. László Gerg. Ref. Pap Úr E.Sz.György
T. Kis József Ref. Pap Úr Cs. Sz. Ivány
B. Henter József — — — Kelemetelke
T. Szentiványi Sámuel Úr Ny. Gálfalva
M. Zeyk Klára Kisasszony E. Sz. György
T. Benkő Ferentz Fő Fiscal. M. Vásárhely
T. Haltrig Mih. Ev.Luth. Pap Úr Sz. Régen
A' Casino — — — Pest
M. Kir. Tábla' Dictaturája M. Vásárhely
G. Haller János — — Fejéregyháza
B. Bánfi Dániel Deák — N. Enyed
Ns. Veres Károly Deák — N. Enyed
B. Kemény Dénes Fő-Jegyző N. Enyed
T. Biró Móses Ref. Pap Úr — Andrásfalva
T. Tsinádi István Ref. Pap Úr Balavására
Gr. Teleki Elek Úr Ónga — M. Vásárhely
A' Katona-Oskola' Elöljárói K.Vásárhely

J e g y z é s. Az elébbi Névlaistrom egygel kevesebb: mert az alól-ötödik, egy igazi Tudós, Nagy György meghalván, helyette e' jelenvaló lapon más van, a' kinek a' Társalkodó jár.

26-dik lap: Jentés, olv. Jelentés